

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

**Förhållandet med Bergshandteringen
år 1846.**

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Bergs-Collegium får härmedelst, enligt föreskriften uti den för Collegium år 1832 utfärdade nådiga Instructionen, i underdånighet afgifva Berättelse om förhållandet med Bergshandteringen under det sistförflutna året 1846, grundad på de uppgifter derom, som ifrån vederbörande Bergs-Tjenstemän i orterne hit inkommit.

Vid aflemnandet deraf, samt under åberopande af de speciella upplysningar hvarje serskild artikel innehåller, anser sig Collegium, i afseende på Bergshandteringen i allmänhet, eller beloppet af åstadkomne tillverkningar samt exporten under året af Bruks- och Bergverks-effecter, kunna i underdånighet yttra den tanka, att Rikets Bergsrörelse under tämligen gynsamma omständigheter fortgått, enär export-priserne, för så vidt som de kunnat blifva kända, i allmänhet och för de flesta slag af jernstillverkningen varit lika med dem under nästförutgångna året. Men ehuru beloppet af exporterade jern-effecter under de båda sista åren varit nära nog lika, kan det dock derföre icke med skäl sägas, att samtliga med jernhandteringen sysselsatte Näringsidkarnes ställning det sistförflutna året varit lika så förmånlig, som den var år 1845. Det vill tvärtom synas, som skulle, i anseende till de år 1846 stegrade tackjernspriserne, under det att stångjernspriserne vid exporten bibehållit sig vid 15 R:dr 24 sk. à 16 R:dr B:co per Skgg, Bergs-lagerne eller Tackjerns-tillverkarnes i allmänhet kunnat af sin handtering påräkna vida bättre utkomat, än stångjerns-producenterne, hvilka, för så vidt som de för sin tillverkning måst ute-

INLEDNING

TILL

**Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, Norstedt, 1835-1858.
Täckningsår: 1833-1857.**

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1859-1911.
Täckningsår: 1858-1910.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.
S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).
S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshantering [från äldsta tid och fram till 1915].

Bergskollegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshantering år 1846.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB), 2010.
Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

urn:nbn:se:scb-b0-c0-46

**Bergs-Collegii Underdåniga Berättelse om
Förhållandet med Bergshandteringen år 1846**

INNEHÅLL

	Sid.
Inledning.....	1.
1 ^{sta} Artikeln. Jernmalms-brytningen.....	2.
Utfärdade Mutsedlar år 1846 och Mutsedlar som blifvit utgifne på nya anledningar år 1846 [tabell].....	9.
Meddelade hvilostånd år 1846 [tabell].....	10.
2 ^{dra} Artikeln. Tackjerns-blåsningen.....	10.
Tackjerns-tillverkningen efter län år 1846 [tabell].....	10.
Tackjerns-tillverkningen år 1846 [tabell].....	11.
3 ^{die} Artikeln. Gjutgods-tillverkningen och Gjuterierne.....	15.
Gjutgods-tillverkningen vid Masugnarne år 1846 [tabell].....	15.
Gjutgods-exporten enligt Tullverkets räkenskaper år 1846 [tabell].....	17.
4 ^{de} Artikeln. Stång- och Ämnesjerns-Smidet.....	18.
Smidet för hela Riket år 1846 [tabell].....	18.
Stångjerns-exporten enligt Tullverkets Räkenskaper, omfattande Calender-året 1846, och destinations-orterne [tabell].....	21.
5 ^{te} Artikeln. Jern-Manufactur-tillverkningen.....	22.
Jernmanufactur-tillverkningen år 1846 [tabell].....	22.
Jernmanufactur-exporten år 1846, enligt Tullverkets Räkenskaper [tabell].....	24.
6 ^{te} Artikeln. De så kallade Ädlare Verken.....	25.
a) Guld-tillverkningen.....	25.
b) Silfver-tillverkningen.....	25.
c) Koppar-tillverkningen.....	27.
Koppar-tillverkningen i Riket år 1846 [tabell].....	29.
d) Nickel-tillverkningen.....	30.
e) Messings-tillverkningen.....	30.
7 ^{de} Artikeln. Diverse Verk och Inrättningar.....	30.
Kopparhamrar.....	30.
Blysmältnings-Verk.....	31.
Cobolt-Verk.....	31.
Svafvel-Bruk.....	31.
Vitriol-Verk.....	32.
Alun-Bruk.....	32.
Rödfärgs-Verk.....	33.
Blyerts-Verk.....	33.
Brunstens-brott.....	33.
Stenkols-Verk.....	34.
Porfyr- och Marmor-Bruk.....	34.
Tabell, utvisande 1846 års export af här nedan upptagne Bergverks produkter, upprättad i enlighet med Tullverkets Räkenskaper.....	35.

	Sid.
1:0 Nya Stångjerns-Verkstäder och Smides-tillökningar.....	36.
2:0 Jernverk för Puddling.....	36.
3:0 Jernmanufacturverk och diverse inrättningar för tillverkning af Stål, Gjutgods, Jerntråd m. m.	36-37.
4:0 Smälthyttor.....	37.

BERGS-COLLEGIUM

Underdåniga Berättelse

om

**Förhållandet med Bergshandteringen
år 1846.**

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Bergs-Collegium får härmedelst, enligt föreskriften uti den för Collegium år 1832 utfärdade nådiga Instructionen, i underdånighet afgifva Berättelse om förhållandet med Bergshandteringen under det sistförflutna året 1846, grundad på de uppgifter derom, som ifrån vederbörande Bergs-Tjenstemän i orterne hit inkommit.

Vid aflemnandet deraf, samt under åberopande af de speciella upplysningar hvarje serskild artikel innehåller, anser sig Collegium, i afseende på Bergshandteringen i allmänhet, eller beloppet af åstadkomne tillverkningar samt exporten under året af Bruks- och Bergverks-effecter, kunna i underdånighet yttra den tanka, att Rikets Bergsrörelse under tämligen gynsamma omständigheter fortgått, enär export-priserne, för så vidt som de kunnat blifva kända, i allmänhet och för de flesta slag af jernstillverkningen varit lika med dem under nästförutgångna året. Men ehuru beloppet af exporterade jern-effecter under de båda sista åren varit nära nog lika, kan det dock derföre icke med skäl sägas, att samtliga med jernhandteringen sysselsatte Näringsidkarnes ställning det sistförflutna året varit lika så förmånlig, som den var år 1845. Det vill tvärtom synas, som skulle, i anseende till de år 1846 stegrade tackjernspriserne, under det att stångjernspriserne vid exporten bibehållit sig vid 15 R:dr 24 sk. à 16 R:dr B:co per Skgg, Bergs-lagerne eller Tackjerns-tillverkarnes i allmänhet kunnat af sin handtering påräkna vida bättre utkomat, än stångjerns-producenterne, hvilka, för så vidt som de för sin tillverkning måst ute-

slutande gagna köpe-tackjern, och serdeles i de fall då dryga transportkostnader tillika belasta rörelsen, sålunda utaf smides-tillverkningen lära haft föga behållning. Undantag ifrån detta allmänna förhållande kunna väl hafva ägt rum, men dessa torde likväl då böra tillskrifvas serskildta orsaker, såsom lägre kolpriser uti en del orter, i förening med en mera vårdad tillverkning, eller begagnandet af något serskildt, för beredande af Stål-ämnesjern särdeles tjenligt, tackjern; hvarigenom, i ena fallet, antingen productions-kostnaden blifvit lägre än vanligt, eller, i det andra, ett högre försäljningspris kunnat för den färdiga varan ernås.

Vidkommande åter Rikets öfriga Bergverksrörelse, hvaribland likväl endast silfver- och koppar-tillverkningen vid de så kallade ädlare verken här torde förtjena att serskildt omnämnas; så visar sig af den för året 1846 nu afgifvande underdåniga Berättelsen, att ehuru Rikets förnämsta Silfververk vid Sala, i anseende till en derstädes under året inträffad vådeld, som förstört Hytteverken, hvilka med stor kostnad måst ånyo ombyggas, endast kunnat åstadkomma en års-tillverkning af 2,363 lödiga marker, således understigande medel-productionen derstädes för de 10 sista åren med 1,124 lödige marker silfver, har likväl Rikets hela sammanlagda *Silfver-tillverkning* år 1846 med 57 lödige marker, äfvensom hela *Koppar-tillverkningen* under året med 2,134 *Skå*, öfverskjutit medel-tillverkningarne under det nästföretgånga decennium.

1^{sta} Artikeln.

Jernmalms-brytningen.

Norrbottn. Enligt meddelade uppgifter, har inom detta landskap malm-brytning endast blifvit anställd på nedannämnde 3 malmfält: och har den lössprängda malmen utgjort:

På Luotsavara inom Torneå Lappmark	94.	<i>Skå</i> malm.
„ Junosuvando „ „ „	236.	
„ Gellivare „ Luleå Lappmark	3,500.	3,830.

<i>Ångermanland.</i> De på Ulfön uti Nätra Sockens skärgård uppfunne malm-anledningar hafva äfven år 1846 varit bearbetade, och hvarvid vunnits malm		750.
		Transport 4,580.

	Skz malm.	
	Transport	4,580
Herjeådalen. Af Ljusnedals Bruksegare hafva ej mindre de på Blixgrufve-fältet befintelige skärpningar, än ock den så kallade Förhoppnings-grufvan blifvit brutne. Den upptagne malmen har utgjort:		
På Blixgrufve-fältet	672.	
I Förhoppnings-grufvan	866.	1,538.

Helsingland. Endast den så kallade Konst-grufvan på Gymåsberget uti Woxna Socken har blifvit bearbetad och lemnat malm . 4,615.

Gestrikland. Inom detta Landskap hafva af de gamla grufvorne uti Thorsåkers Socken endast Gustaf Adolfs Stoll, Nyängs och Myggbogruftor blifvit brutna, hvaremot icke allenast arbetet fortgått uti de nya grufvorne inom Thorsåkers, Öster Fernebo och Årsunda Socknar, utan ock ett nytt grufveförsök, under namn af Spjell-grufvan, ägt rum uti sistnämnde Socken.

Den uppbrutne malmen har uppgått till följande belopp:

Vid Gustaf Adolfs Stoll-grufva	4,413.
„ Nyängs-grufvan	7,314.
„ Myggbogruftor	2,352.
„ Spjell-grufvan	1,083.
„ Öfriga nya grufvor	16,004.

Summa Skz Bergsvigt 31,166 eller i Tackj. vigt 23,974.

Upland. Den vid Dannemora, på sätt Collegii underdåniga Berättelse för år 1845 omförmåler, förberedda afsänkning af mellan-fältets Konst-schakt har under år 1846 blifvit påbörjad, samt 34 alnar hunnit nedsänkas. Oaktadt detta och vissa andra för grufvornes framtida brytning nödiga arbeten, har malm-uppfordringen med 11,415 Skz öfverskjutit den för år 1845 uppgifna. Utan någon anmärkningsvärd omständighet hafva de öfriga grufvorne inom Upsala Län blifvit bearbetade.

Malm-uppfordringen har utgjort:

Vid Dannemora grufvefält	111,483.
„ Hammarins- eller Helsing-fältet i Alunda Socken	6,240.
„ Olof Pehrs grufvorne i Films Socken	2,959.

Transport 120,682.

34,707.

Skat malm.

34,707.

Transport 120,682.

Vid Nya Korss-grufvan	4,683.
„ Stenrings-grufvan i Morkarla Socken	3,054.
„ Österby Bruksegares enskilda grufvor	150.

Summa Skat Vict. vigt 128,569 eller i Tackj. vigt 111,877.

Vid de så kallade Roslags-grufvorne inom Stockholms Län, hvarest, sedan uppforderingsverken vid de större fälten blifvit fullbordade, grufve-brytningen åter kommit i full gång, har malm-uppforderingen blifvit uppgifven, som följer:

Vid Herrängs grufvefält i Häfverö Socken	9,553.
„ Lapp- och Lång-grufvorne	8,641.
„ Björsta grufva i Hargs Socken	1,036.
„ Wigelsbo grufvefält i Valö Socken	28,668.
„ Åtskillige mindre grufvor i Valö, Forssmarks och Börstills Socknar	1,087.

Summa Skat Vict. vigt 48,985 eller i Tackj. vigt 42,625.

Någon export till Finland af malm från Herrängs grufvor har år 1846 icke blifvit verkställd.

Kopparbergs Län. Malm-uppforderingen inom detta Län har för år 1846 blifvit uppgifven sålunda:

Inom Grangärdes Socken	212,974.
„ Norr- och Söderberkes Socknar	36,345.
„ Sätters Socken: Bispbergs stora grufva	30,288.
„ „ „ öfrige grufvor	2,208.
„ Svärdsjö Socken: Vindkärns-fältet	44,790.
„ „ „ Sjögrufvan	4,188.
„ Stora Tuna Socken	15,103.
„ Ahls Socken	11,616.
„ Bjursås Socken	4,004.
„ Garpenbergs Socken	5,326.
„ Husby och Stora Schedvi Socknar	2,841.

Transport 369,683. 189,209.

Sk^g malm.

	Transport	369,683.	189,209.
Inom Vika Socken		1,408.	
„ Hedemora Socken		637.	371,728.

Westmanlands Län. De på Norbergs särskilda malmfält år 1846 bearbetade grufvor hafva lemnat malm 122,039.

Dessutom har malm blifvit bruten:

Inom Vestanforss och Skinskattebergs Socknar	6,250.	
„ Sala Socken	1,449.	129,738.

Örebro Län. I följd af fördelaktigare conjunctur för Bergslags-rörelsen, har ock malmbrytningen inom detta Län år 1846 varit större, än under de nästföregångne 2:ne åren, samt närmat sig det förut vanliga medel-beloppet, utgörande uppfordringen:

Inom Nora Bergslag	145,888.	
„ Lindes- och Ramsbergs Bergslager	43,555.	
„ Lekebergs Bergslag	5,718.	
„ Lerbäcks d:o	5,722.	
„ Nya Kopparbergs d:o	28,018.	
„ Hjulsjö d:o	14,678.	
„ Grythytte d:o	9,609.	
„ Helleforss d:o	1,930.	255,118.

Wermlands Län. Ehuru brytningen uti de fleste större grufvor inom Filipstads Bergslager med särdeles drift blifvit år 1846 verkställd, har likväl malm-uppfordringen med 160 Sk^g understigit den, som ägde rum år 1845, hvaremot beloppet af plock- och vaskmalm varit 21,864 Sk^g större, än under sistnämnde år, utgörande malmvinsten på sätt som följer:

	Bruten malm. Sk ^g	Plockmalm. Sk ^g
Vid Tabergs malmfält	20,424.	6,030.
„ Nordmarks Odalfält	24,516.	4,148.
„ Finshytte-fältet	24,716.	6,682.
„ Haborshytte d:o	11,366.	366.
Transport	81,022.	17,226. 945,793.

	Bruten malm: Sk z	Plockmalm. Sk z	Sk z malm.
Transport	81,022.	17,226.	945,793.
Vid öfrige mindre fält i Norra och Vestra Bergslagen	5,524.	1,494.	
„ Persbergs Odalfält och grufvorne på Yngshytte grund	37,936.	52,930.	
„ Långbanshytte-fältet	5,220.	5,512.	
„ Kroppa-fältet	3,772.	520.	
	<u>133,474.</u>	<u>77,682.</u>	

Således har den brutna och plockade malmen tillsammans utgjort 211,156.

Elfsborgs Län. De på Dahlsland befintelige mindre jernmalms-grufvor hafva år 1846 icke varit bearbetade.

Södermanland. Ehuru af grufvorne på Utön endast Stor- och Finn-grufvorne varit under arbete, hafva dock 94,275 Sk~~z~~ Vict. vigt malm blifvit brutne och uppfordrade, varande detta belopp 23,640 Sk~~z~~ större, än medelbrytningen under de 5 åren 1841—1845. Årets malm-uppfordring utgör i Tackjerns vigt . . 82,031.

Malm-afskeppningen från Utön har utgjort:

Till Masugnar inom Norrbottens Län	6,200.
„ „ „ Westerbottens Län	5,300.
„ „ „ Wester-Norrlands Län	22,902.
„ „ „ Gefleborgs Län	30,350.
„ „ „ Stockholms Län	255.
„ „ „ Södermanlands Län	4,675.
„ „ „ Östergöthlands Län	1,605.
„ „ „ Elfsborgs Län	600.
„ „ „ Calmar Län	4,559.
„ „ „ Kronobergs Län	450.
Till Bruk i Finland	12,700.

Summa afförd malm Sk~~z~~ Vict. vigt 89,596.

Transport 1,238,980.

Sk & malm.

Transport 1,238,980.

I följd af den relativt till malm-afskeppningen större uppfordringen, hafva malm-inventarierna vid Utön, som vid årets början utgjorde 53,910 *Sk&*, vid årets slut uppgått till 57,979 *Sk&* Tackjernsvigt.

I afseende på öfrige arbetade grufvor i Södermanland har förhållandet med malm-uppfordringen varit som följer:

Vid Förohla grufva i Svärta Socken	14,147.	
„ Sehlbergs- och Hinstugu-grufvorne i d:o	1,318.	
„ Lång-grufvan i d:o	522.	
„ Lerklacks-grufvan i Gåsinge Socken	400.	
„ Nya Stafs grufva i Floda Socken	8,500.	
„ Skarndahls grufva i d:o d:o	5,000.	
„ Skalunda grufva i Skyllinge Socken	6,465.	
„ Skesviks- och Kärrgrufvorne i Tunabergs Socken . .	866.	
„ Starrsätters grufva i Dunkers Socken	1,224.	
„ Knaperbälls grufva i d:o d:o	800.	39,242.

Östergöthland. Grufvebrytningen inom detta Landskap har år 1846 varit inskränkt till endast på 2 ställen; och har malm-uppfordringen utgjort:

Vid Helgelöths grufva i Börrums Capell	2,173.	
„ Nartorps grufva i Skällviks Socken	10,617.	12,790.

Calmar Län. Likasom under åren 1844 och 1845 hafva år 1846 allenast Eds Stenbo grufva af de på Stensnäs malmfält inom Ukna Socken befintelige grufvor, samt Norrby grufva inom Tryserums Socken varit bearbetade. Malm-uppfordringen har uppgått till följande belopp:

Vid Eds Stenbo grufva	7,000.	
„ Norrby grufva	2,500.	9,500.

Jönköpings Län. Vid Tabergs malmfält inom Månsarps Socken hafva för tackjerns-blåsningens behof inom orten blifvit lösbrutne 47,810.

Transport 47,810. 1,300,512.

	Skå malm
Transport	47,810. 1,300,512.
Vid Inglamåla grufva i Fröderyds Socken, samt vid den så kallade Nilssons grufva i Ökna Socken har äfven något arbete ägt rum, hvarigenom erhållits malm . . .	1,267. 49,077.

Kronobergs Län. Inom detta Län hafva endast sjö- och myr-malmer blifvit upptagne till ett belopp af 21,449 Tunnor, hemtade utur 65 särskilda sjöar.

Summa Bergmalm Skå tackj. vigt	1,349,589.
Den uppfordrade jernmalmen utgjorde år 1845 — —	1,195,474.
I medeltal de 5 åren 1840—1844 — —	1,345,916.
„ „ 1835—1839 — —	1,252,231.

Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget samt vederbörande Bergmästare hafva år 1846 tillsammans utfärdat 1786 mutsedlar, af hvilka 949 äro meddelade på nya uppfinningar, samt 837 på förut arbetade ställen, allt på sätt efterföljande Tabell närmare utvisar:

<i>Mutsedlar</i> utfärdade på nya malm- och mineral-anledningar.	Goldmaln.	Silfver- o. Blymaln.	Kopparmaln.	Jernmaln.	Sjö- och Myr- maln.	Nickel.	Zink.	Cobolt.	Brusten.	Arsenik- maln.	Svafvel- kis.	Skiffer.	Gulochra o. Rodfärg.	Lera och Gjutsand.	Kalk- och Linsten.	Ställsten.	Silfvermaln- varp.	Kopparslags- varp.	Jernmaln- och slagsvarp.	Summa.	
Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3	
„ Bergmästaren i Westmanlands och Kopparbergs Län . . .	—	23	40	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11	5	—	—	—	127	
„ „ i Nora Bergslags och Ne- rikes Bergmästaredöme . .	—	9	5	18	—	—	2	—	—	—	—	2	1	—	—	7	1	—	—	45	
„ „ i Nya Kopparbergs och Lindes dito	—	158	16	40	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	3	—	—	220	
„ „ i Wermlands dito	—	138	48	166	—	—	—	—	—	—	—	19	1	—	15	10	1	—	—	398	
„ „ i Södermanlands och Öster- göthlands dito	1	5	16	15	7	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	49	
„ „ i Uplands och Gefleborgs Läns dito	—	16	14	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	12	1	—	—	64	
„ „ i Kronobergs dito	—	9	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	14	
„ „ i Wester-Norrlands dito . .	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
„ „ i Norr- och Westerbottens dito	—	—	17	6	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	27	
Tillsammans på nya ställen . .	1	358	160	308	9	—	4	—	—	1	2	22	2	4	31	40	7	—	—	949	
<i>Mutsedlar</i> meddelade å förut bearbe- tade ställen.																					
Af Bergshauptmannen vid Stora Kopparberget	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	7	
„ Bergmästaren i Westmanlands och Kopparbergs Län . . .	—	23	18	112	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	1	2	168	
„ „ i Nora Bergslags och Ne- rikes Bergmästaredöme . .	—	5	10	51	—	—	1	—	7	—	—	—	—	—	—	5	1	—	—	80	
„ „ i Nya Kopparbergs och Lindes dito	—	17	27	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	6	139	
„ „ i Wermlands dito	—	40	10	199	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	1	75	345	
„ „ i Södermanlands och Öster- göthlands dito	1	9	7	19	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	39	
„ „ i Uplands och Gefleborgs Läns dito	—	5	1	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	35	
„ „ i Kronobergs dito	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
„ „ i Wester-Norrlands dito . .	—	2	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
„ „ i Norr- och Westerbottens dito	—	—	2	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	13	
Tillsammans på förut bearbetade ställen	1	105	79	494	5	2	2	1	7	—	—	—	3	—	2	17	4	21	12	82	837
Tillkomma de på nya malm- anledningar	1	358	160	308	9	—	4	—	—	1	2	22	2	4	31	40	7	—	—	949	
Summa Mutsedlar	2	463	239	802	14	2	6	1	7	1	2	22	5	4	33	57	11	21	12	82	1786

Deremot hafva hvilostånd på viss tid för grufvor och malm-anledningar blifvit meddelade, i enlighet med hvad efterföljande Tabell innehåller:

	Summa.	Jernmalms- och slaggvarp.	Kopparslags- varp.	Silfvermalms- varp.	Ståll-ten.	Kalk- och Ljunsten.	Gulochra och Rodfarg.	Skiffer.	Kobolt.	Sjö- och Myr- malm.	Jernmalm.	Kopparmalm.	Silfver- och Blymalm.
Af Bergmästaren i Westmanlands och Kopparbergs Län	109	—	—	—	2	4	—	—	—	1	88	5	9
„ „ i Nora Bergslags och Nerikes Bergmästaredöme	31	—	—	—	—	—	—	—	2	—	28	—	1
„ „ i Nya Kopparbergs och Linds d:o	82	—	1	—	1	2	—	—	—	—	29	13	36
„ „ i Wermlands . . . d:o	139	6	—	4	1	7	1	1	—	—	54	1	64
„ „ i Södermanlands och Östergöthlands d:o	10	—	—	—	1	—	—	1	—	—	7	1	—
„ „ i Uplands- och Gefleborgs Läns d:o	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	1	—
„ „ i Kronobergs . . . d:o	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
„ „ i Wester-Norrlands . d:o	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
„ „ i Norr- o. Westerbottens d:o	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	40	—
Summa hvilostånd	513	6	1	4	5	13	1	2	2	1	303	64	111

2^{dra} Artikeln. Tackjerns-blåsningen.

	Masug- nar i gång år 1846.	Blåsningstid.		Uppgifven Tackjerns- tillverkning. Tackjernsvigt.	Antal fridugn.	Tionde Tackjern.		
		dygn.	tim.			Skå	Lb	Å
Norrbottnens Län	5	322	2	5,613	322 $\frac{1}{2}$	—	—	—
Westerbottens Län	1	132	—	2,672	8	28	16	—
Jemtlands Län	1	37	12	317	37 $\frac{1}{2}$	—	—	—
Wester-Norrlands Län . . .	5	616	3	12,588	40	168	15	4
Gefleborgs Län. Helsingland	9	1,565	1	36,496	72	384	6	9
„ „ Gestrikland	18	2,281	16	49,515	144	522	19	18
Upsala Län	5	728	10	19,523	40	317	—	11
Stockholms Län	1	178	15	4,850	8	85	8	2
Kopparbergs Län	49	8,152	4	174,153	495	2,340	18	14
Westmanlands Län	14	1,627	11	28,860	112	491	7	11
Örebro Län	57	8,706	12	164,351	488 $\frac{1}{2}$	2,333	20	11
Wermlands Län	26	3,830	15	90,862	127 $\frac{1}{2}$	1,229	13	14
Södermanlands Län	6	1,330	17	19,573	393 $\frac{1}{2}$	106	12	17
Östergöthlands Län	1	144	2	2,078	8	34	—	11
Elfsborgs Län	1	98	—	1,438	8	17	21	10
Calmar Län	8	1,141	16	19,487	56	229	10	19
Jönköpings Län	10	1,743	19	11,905	365 $\frac{1}{2}$	209	19	14
Kronobergs Län	4	491	6	5,345	157 $\frac{3}{4}$	122	23	7
Summa	221	33,127	17	649,626	2,882 $\frac{3}{4}$	8,622	7	9

Den antecknade blåsingstiden 33,127 dygn 17 timmar finnes väl vara 7,018 dygn längre, än den under nästföregående år 1845; men deremot är 1846 års blåsingstid 462 dygn kortare än den, som i medeltal ägde rum de 5 åren 1840—1844, samt understiger med 1,332 dygn det antal blåsingdygn, som per medium under qvinvennium 1835—1839 beräknats.

Hvad åter tackjerns-produktionen vidkommer, har förhållandet dermed varit sådant: att 1846 års tillverkning 649,626 Sk~~z~~ öfverstiger med 147,567 Sk~~z~~ den år 1845 åstadkomna, med 16,715 Sk~~z~~ medel-tillverkningen under de 5 åren 1840—1844, samt med 94,694 Sk~~z~~ det medel-belopp, som under qvinvennium 1835—1839 tillverkades.

Om beloppet af 1846 års tackjerns-tillverkning fördelas på blåsingdygnen under samma år, belöpa sig 19,61 Sk~~z~~ på hvarje af dem. Produktionen per dygn år 1845 utgjorde 19,23 Sk~~z~~, samt befinnes per medium åren 1840—1844 hafva varit 18,75 Sk~~z~~ och i medeltal åren 1835—1839 endast 16,10 Sk~~z~~.

I afseende på tillverknings-orterna, inom eller utom de egentliga till af-salu blåsande tackjerns-bergslagerne, fördelas 1846 års tackjerns-tillverkning sålunda:

	Masug-nar i gång.	Blåsingstid.		Tackjerns-tillverkning.	Production af tackjern på blåsingdygn.
		dygn.	tim.		
Wester-Bergslagen eller Grangärdes, Norr- och Söderberkes Socknar inom Kopparbergs Län	23	3,661	23	82,870	22,63
Norbergs Bergslag inom Westmanlands Län	14	1,627	11	28,860	17,74
Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte och Hjuksjö Bergslager inom Örebro Län	17	2,589	10	48,215	18,65
Nora Bergslag inom dito Län	13	2,064	13	36,112	17,50
Lindes och Ramsbergs Bergslager inom dito Län	9	1,284	13	25,283	19,69
Lekebergs och Carlskoga Bergslager inom dito Län	14	2,132	9	39,660	18,60
Filipstads Bergslager inom Wermlands Län	23	3,362	14	75,372	22,41
Inom de egentlige Bergslagerne	113	16,722	21	336,372	20,11
Utom samma Örtter	108	16,404	20	313,254	19,09
Summa	221	33,127	17	649,626	19,61

Af förestående tabell synes, att beloppet af tackjerns-tillverkningen utom de egentlige Bergslagerne utgjort nära hälften eller efter uträkning 48,2 procent af rikets hela tackjerns-produktion. Vid en år 1831 verkställd utredning af tackjerns-tillgångarne ansågos endast 30 procent deraf kunna beräknas af blåsingarne utom Bergslag; men detta då anmärkta förhållande har successive blifvit förändradt och sålunda närmast sig det nu varande. Anmärkningsvärdt är emellertid, att under det tackjerns-tillverkningen inom Bergslagerne icke

blifvit ökad i samma mån, som inträffat utom Bergslagerne, i följd af derstädes utvidgade blåsningar, har deremot produktionen af tackjern per blåsningdygn, i hvilket afseende Bergslagerne, med sina flere af många Bergsmän sammansatta hyttelag, alltid förut visade ett mindre förmånligt resultat än det vid blåsningarne utom Bergslag i allmänhet vanliga, numera år efter annat blifvit inom Bergslagerne större, så att dygns-tillverkningen derstädes från och med år 1843 varit högre, än utom Bergslagerne, utgörande skillnaden, på sätt tabellen utvisar, för närvarande ungefär ett *Sk*℔.

Af de 2,882 $\frac{1}{4}$ fridygn, som finnas upptagne på tabellen öfver årets tackjerns-tillverkning, utgöra 1008 $\frac{1}{4}$ dygn hela blåsningstiden för efterföljande under frihets-år varande masugnar, nemligen: Torneåforss, Gyljens, Avasorss, Selets och Rosforss masugnar i Norrbotten; Ljusnedahls masugn i Herjedalen; Forssjö masugn i Södermanland; Unnaryds masugn i Jönköpings Län; samt Säfsjöströms masugn i Kronobergs Län; men de öfriga 1,874 $\frac{3}{4}$ dygnen äro de vanliga så kallade fridygnen, hvilka enligt Författningarne få beräknas så väl vid hvarje blåsningens början, som då masugn ombygges, eller ny pipa deruti insättes.

Af Eders Kongl. Majts och Kronans på Tabellen antecknade Tionde-tackjern 8,604 *Sk*℔ 11 *L*℔ 19 *℔*, som, enligt Eders Kongl. Majts Nådiga Kungörelse af den 29 November 1844, angående nedsättning under viss tid af den för tackjerns-tillverkningen utgående tionde-afgift, utgör endast hälften af det belopp, som efter fastställda grunder eljest skolat erläggas, hafva vederbörande masugus-egare lemnat följande quantum in natura, nemligen:

	<i>Sk</i> ℔	<i>L</i> ℔	℔
Inom Nya Kopparbergs och Lindes Bergmästaredome	92:	11.	15.
„ Westmanlands- och Kopparbergs Läns dito	532:	10.	—
„ Nora Bergslags- och Nerikes dito	128:	19.	1.
„ Wermlands dito	858:	13.	3.
„ Uplands- och Gefleborgs Läns dito	85:	8.	2.
Summa <i>Sk</i> ℔	1,697:	10.	1.

Deremot har det återstående beloppet 6,907 *Sk*℔ 1 *L*℔ 18 *℔* af Tionde-tackjernet blifvit löst med penningar, enligt följande af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Collegium upprättade Taxa, nemligen:

	<i>Banco</i>	<i>R:dr</i>	<i>sk.</i>
För Masugnarne under Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk . . .	12:	—	—
„ dito „ Forssmarks, Gysinge, Strömsbergs och Ullforss			
Bruk samt Harnäs masugu	10:	24.	—

			Banco Rädr sk.
För	Masugnarne under Skebo, Hargs, Wattholma och Söderforss Bruk	10:	—
„	dito „ Elfkarleö Bruk	8:	24.
„	dito uti Norbergs och Skinskattebergs Bergslager . . .	7:	24.
„	dito „ Nora Bergslag i Örebro Län	7:	—
„	dito „ Lindes dito i dito	7:	—
„	dito „ Ramsbergs dito i dito	6:	32.
„	dito „ Lekebergs dito i dito	7:	32.
„	dito „ Lerbäcks dito i dito	8:	—
„	dito „ Nya Kopparbergs dito i dito	5:	40.
„	dito „ Hjulsjö dito i dito	6:	8.
„	dito „ Grythytte och Helleforss Bergslager i dito . .	7:	—
„	dito „ Carlskoga Bergslag i dito	8:	24.
„	dito „ Filipstads Östra Bergslag i Wermlands Län . .	9:	—
„	dito „ D:o Norra och Vestra Bergslag i dito	8:	—
„	dito „ Grangärdes Bergslag i Kopparbergs Län, utom Pehrsbo Masugn	6:	8.
„	dito „ Norrberkes dito i dito	6:	16.
„	dito „ Söderberkes, Tuna, Säfsens och Floda Socknar, jemte förenämnde Pehrsbo masugn i Koppar- bergs Län	6:	32.
„	dito „ Österbergslagen i Kopparbergs Län, samt af mas- ugnarne till Dädrans och Svartnäs Bruk i sam- ma Län	6:	40.
„	dito „ Öster-dalarnes, med undantag af sistnämnde Bruks masugnar	6:	16.
„	dito „ Södermanlands och Östergöthlands Län	7:	—
„	dito „ Tabergs Bergslag och inom Jönköpings Län, med undantag af Ohs, Bruzaholms och Åminne mas- ugnar	7:	16.
„	dito „ Calmar och Kronobergs Län, samt Ohs, Bruza- holms och Åminne masugnar i Jönköpings Län	6:	—

För Masugnarne uti Ofvansjö och Thorsåkers Bergslager, samt i allmänhet för Masugnarne inom Gelleborgs, Westernorrlands, samt Norr- och Westerbottens Län 6: 40.

För öfrigt har för vissa masugnar i de norra Länen i vanlig ordning åtnjutits den, i följd af svagare malmfång, till 3 R:dr 32 sk. beviljade nedsättning i lösen för hvarje *Sk* Tionde-tackjern.

Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts meddelade särskildta Nådiga tillstånd har följande belopp sjömalms-tackjern blifvit exporteradt, nemligen:

	Sk
Till Preussen	7,206 $\frac{1}{4}$.
„ Danmark	313 $\frac{1}{2}$.
„ Lybeck	19 $\frac{1}{4}$.
„ Frankrike	13.
Summa <i>Sk</i>	7,552 $\frac{1}{4}$.

3de Artikeln.

Gjutgods-tillverkningen och Gjuterierne.

		Uppgifven Gjutgods-tillverkning vid Masugnarne år 1846. Tackjernsvigt.
		Skø
Westerbottens Län		720
Jemtlands Län		20
Wester-Norrlands Län		127
Gefleborgs Län. Helsingland		287
„ „ Gestrikland		80
Stockholms Län		113
Kopparbergs Län		1,455
Westmanlands Län		772
Örebro Län		3,406
Wermlands Län		1,724
Södermanlands Län		5,745
Östergöthlands Län		306
Elfsborgs Län		405
Calmar Län		639
Jönköpings Län		202
Kronobergs Län		1,682
Summa gjutgods		17,683

Denna för år 1846 uppgifna gjutgods-tillverkning 17,683 Skø är väl 5,172 Skø större, än den för 1845 antecknade; men understiger deremot med 3,986 Skø gjutgodstillverkningen i medeltal under de 5 åren 1840—1844, samt med 2,202 Skø den, som per medium ägde rum under qvinqvennium 1835—1839.

Enligt meddelade uppgifter har gjutgods-tillverkningen vid de Gjuterier, hvarest tackjernet uti särskilda ugnar omsmältes, år 1846 uppgått till följande belopp:

	Skf		Banco R:dr
Vid Bergsunds Gjuteri i Stockholm	1,000.	tillverkningsvärde *)	19,880.
„ Ludvigsbergs dito i dito	250.	dito	2,333.
„ Robertsforss dito i Westerbotten	589.	dito	10,602.
„ Forssbacka dito i Gestrikland	1,029.	dito	18,522.
„ Björnarbo dito i Upsala Län	120.	dito	2,160.
„ Dormsjö dito i Kopparbergs Län	1001.	dito	18,018.
„ Furudahls dito i dito	826.	dito	14,868.
„ Closters dito i dito	129.	dito	2,322.
„ Krokforss dito i Örebro Län	828.	dito	14,904.
„ Lyreds dito i Wermland	271.	dito	4,878.
„ Lennartsforss dito i dito	525.	dito	9,450.
„ Tunabergs dito i Södermanland	210.	dito	3,780.
„ Åkers dito i dito	1,263.	dito	22,734.
„ Motala dito i Östergöthland	1,370.	dito	29,625.
„ Finspongs dito i dito	145.	dito	2,610.
„ Ankarsrums dito i Calmar Län	1,373.	dito	24,714.
„ Öremo dito i Kronobergs Län	126.	dito	2,268.
„ Delary dito i dito	247.	dito	4,446.
„ Huseby dito i dito	87.	dito	1,566.
„ Götheborgs dito	1,700.	dito	30,600.
„ Jonsereds dito i Elfsborgs Län	364.	dito	6,552.
„ Malmö dito	1,254.	dito	22,372.
„ Helsingborgs dito	423.	dito	8,116.
Summa Gjutgods	15,130.	S:a tillverkn.värde	277,520.

*) Då tillverknings-värdet icke blifvit uppgifvet, har det utförts efter 18 R:dr Bco per Skf.

Enligt Tullverkets räkenskaper har exporten af gjutgods år 1846 förhållit sig på sätt efterföljande Tabell utvisar:

	Bomber, Kulor och Kanoner.		Grytor och Kittlar m. m.		Kasserade Kanoner.		Summa.		Diverse gjut- gods ej spe- cificerad, men uppta- get i pen- ningvärde.	
	Skf	Lf	Skf	Lf	Skf	Lf	Skf	Lf	R:dr	sk.
Till Norrige	—	—	8	—	—	—	8	—	87	40
„ Finland	—	—	114	10	111	—	225	10	32,922	—
„ Preussen	848	15	—	—	—	—	848	15	52	—
„ Danmark.	—	—	—	—	—	—	—	—	768	—
„ Mecklenburg	—	—	—	—	—	—	—	—	78	12
„ Lybeck	13	—	—	—	—	—	13	—	46	—
„ Frankrike	—	—	—	—	—	—	—	—	49	—
„ Italien utom Österri- kiska besittningarne .	1,372	5	—	—	—	—	1,372	5	326	—
„ Förenta Staterna i Nor- ra Amerika	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—
„ Brasilien	—	—	—	—	—	—	—	—	125	—
Summa	2,234	—	126	10	111	—	2,471	10	34,454	4

4de Artikeln.

Stång- och Ämnesjerns-Smidet.

	Här- dar.	Frälserätt.			Privilegierade Smidesbeloppet Hammaraskatten, oberäknad, d. 31 December 1846.			Hammaraskat- ten å privile- gierade Smi- det d. 31 De- cember 1846.			Uppgifven Stång- och Ämnesjerns- tillverkning år 1846.		
		Sk	L	Ö	Sk	L	Ö	Sk	L	Ö	Sk		
		Bergs	vi	gt	Bergs	vi	gt	Bergs	vi	gt	Bergsvigt.		
Norrbottnens Län	24	—	—	—	8,900	—	—	89	—	—	4,397		
Westerbottnens Län . .	17	45	—	—	7,816	13	—	78	3	7	7,247		
Jemtlands Län	9	—	—	—	3,700	—	—	37	—	—	388		
Wester-Norrlands Län	76	167	10	—	37,258	6	—	372	11	13	32,514		
Gefleborgs Län. Hel-													
singland	63	315	—	—	30,385	19	—	303	17	4	35,142		
„ „ Gestrikland	101	390	—	—	50,066	13	9	500	13	7	56,043		
Upsala Län	29	940	—	—	13,738	6	—	137	7	13	21,914		
Stockholms Län	19	1,264	8	5	9,085	11	15	90	17	2	11,776		
Kopparbergs Län . . .	180	371	18	—	79,151	9	8	791	10	7	82,328		
Westmanlands Län . .	130	2,252	10	—	61,895	13	—	618	19	4	68,007		
Örebro Län	170	4,422	5	—	74,219	13	—	742	3	19	80,041		
Wernulands Län	256	2,628	15	—	125,335	5	10	1,253	7	4	101,259		
Götheborgs och Bohus													
Län	1	—	—	—	500	—	—	5	—	—	—		
Södermanlands Län . .	44	895	—	—	14,915	—	—	149	3	—	14,630		
Östergöthlands Län . .	76	1,444	10	—	27,616	9	—	276	3	7	29,996		
Skaraborgs Län	24	470	10	—	9,368	13	—	93	13	15	9,532		
Elfsborgs Län	39	7	10	—	19,283	5	—	192	16	13	22,862		
Calmar Län	34	517	10	—	9,750	—	—	97	10	—	12,301		
Jönköpings Län	36	800	—	—	14,619	19	—	146	4	1	11,328		
Kronobergs Län	22	285	—	—	6,564	18	—	65	13	—	6,141		
Hallands Län	1	—	—	—	600	—	—	6	—	—	—		
Summa	1,351	17,217	6	5	604,771	14	2	6,047	14	16	607,846		

Under år 1846 hafva 6 hårdar och 5,650 *Sk* 15 *L* smide blifvit privilegierade; men som under samma tid 11 hårdar med 5,900 *Sk* smide blifvit nedlagde, har en förminskning uppkommit uti verkstädernas antal af 5 hårdar, samt uti det tillåtna smidet af 249 *Sk* 5 *L*.

I afseende på hammarskatten för det år 1846 privilegierade smidet, skall den, i enlighet med innehållet af de för de särskildta verken utfärdade Resolutioner, utgöras i följande ordning efter tiden, nemligen:

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>ö</i>
från och med smidesåret 1847 för	3,850.	15.	
„ „ 1848 „	1,200.	—	
„ „ 1849 „	600.	—	
Summa <i>Sk</i>	5,650.	15.	

Den för år 1846 uppgifna Stång- och Ämnesjerns-tillverkningen, som är 39,355 *Sk* större, än den för år 1845 antecknade, öfverstiger med 34,845 *Sk* medel-tillverkningen under de 5 åren 1840—1844, samt med 86,289 *Sk* tillverknings-beloppet per medium under qvinqvennum 1835—1839.

Enligt hvad Våg-räkenskaperne innehålla, hafva under Smidesåret 1846 på Våg inkommit 579,784 *Sk* 15 *L* 16 *ö* Stångjern, samt 59,989 *Sk* 10 *L* 6 *ö* Jernmanufaktur, eller tillsammans 639,774 *Sk* 6 *L* 2 *ö*, hvaremot till inrikes förbrukning blifvit från Våg afvägde 20,959 *Sk* 12 *L* 15 *ö* Stångjern, samt 21,601 *Sk* 6 *L* 8 *ö* Jernmanufaktur, eller sammanräknade 42,560 *Sk* 19 *L* 3 *ö*, allt Stap. vigt.

Under Smidesåret hafva från Vågarne till export blifvit afförde 572,966 *Sk* 17 *L* Stångjern samt 35,978 *Sk* 1 *L* 6 *ö* Jernmanufaktur, eller tillsammans 608,944 *Sk* 18 *L* 6 *ö*.

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>ö</i>
Exporten utgjorde år 1845	619,242.	5.	6.
„ „ „ 1844	606,772.	1.	19.
„ „ „ 1843	451,592.	13.	3.
i medeltal åren 1838—1842	556,494.	19.	17.
„ „ 1833—1837	448,322.	18.	—

Upptages nu endast exporten af Stångjern under Smidesåret 1846, så har förhållandet dermed varit som följer:

	<i>Sk</i>	<i>L</i>	<i>ö</i>
Från Stockholms Våg	326,124.	13.	11.
„ Götheborgs dito	153,352.	4.	10.
„ de öfrige Stapelstads-Vågarne	74,870.	13.	7.
„ vissa Städer och Landthamnar	18,619.	5.	12.

Summa Stångjerns-export 572,966. 17. — Stap. vigt.

	Sk	L	Ö
Stångjerns-exporten utgjorde år 1845	570,009.	—	1.
„ „ „ „ 1844	555,244.	3.	16.
„ „ „ „ 1843	404,517.	10.	7.
„ „ i medeltal åren 1838—1842	523,328.	4.	4.
„ „ „ „ 1833—1837	420,174.	3.	15.

Inventarierna af Stångjern på Rikets Vågar uppgingo vid slutet af Smides-året 1846 till följande belopp:

	Sk	L	Ö
På Stockholms Våg	129,195.	17.	4.
„ Götheborgs dito	84,337.	9.	15.
„ de öfrige Stapelstads-Vågarne	13,942.	14.	9.
„ Uppstads-Vågarne	7,748.	8.	10.
Summa Stångjerns-inventarier	235,224.	9.	18. Stap. vigt.
Stångjerns-inventarierna voro år 1845	250,474.	2.	8.
„ „ „ „ 1844	287,018.	17.	8.
„ „ „ „ 1843	387,251.	8.	2.
„ „ i medeltal åren 1838—1842	264,112.	4.	1.
„ „ „ „ 1833—1837	196,194.	13.	4.

På sätt Tullverkets efter Calendar-året uppställda Räkenskaper utvisa, och då destinations-orterna tillika upptagas, har förhållandet med exporten af Stångjern år 1846 varit sådant, som af härefter följande tabellariska framställning ådagaläggas:

		Stapel-stads- vigt.
		Sk ^g
Till Norrige	har exporterats	1,077 ⁵ / ₈
„ Finland		4,138
„ Preussen		36,352 ² / ₈
„ Danmark		49,847 ¹ / ₂
„ Mecklenburg		10,154 ² / ₈
„ Lybeck		20,841 ¹ / ₈
„ Hamburg		788 ¹ / ₈
„ Bremen		23,338 ¹ / ₈
„ Hannover och Oldenburg		7,225 ¹ / ₂
„ Nederländerna		9,342 ¹ / ₂
„ Belgien		75 ¹ / ₂
„ Stora Britanien och Irland		222,600 ¹ / ₈
„ Frankrike		64,507 ¹ / ₈
„ Spanien med Baleariske och Canariske öarne		71 ¹ / ₂
„ Portugal med Madera, Cap-Verdsöarne och Azorerne		16,761 ¹ / ₂
„ Italien utom Österrikiska besittningarne		615 ¹ / ₈
„ Österrikiska staterne		511 ¹ / ₂
„ Gibraltar och Malta		801 ¹ / ₂
„ Algerien		4,981 ¹ / ₈
„ Öfrige delar af Afrika		243 ¹ / ₂
„ Asiatiska utom Medelhafvet belägna länder samt Australien		8,107 ¹ / ₂
„ Förente Staterne i Norra Amerika		67,600 ¹ / ₂
„ Brasilien		8,034 ¹ / ₂
„ Öfriga Länder i Norra och Södra Amerika		180 ¹ / ₂
Summa Stångjerns-export		558,197 ¹ / ₈

Utom denna Stångjerns-export hafva, enligt Eders Kongl. Maj:ts Nådiga tillstånd, 2,538¹/₂ Sk^g så kallade Smältstycken blifvit under året till England utförde.

Lösningspriserne för Eders Kongl. Maj:ts och Kronans hammarskattsjern hafva, på sätt den af Kammar-Collegium, Stats-Contoret och Bergs-Kollegium för året upprättade Taxa innehåller, blifvit sålunda fastställda per Sk^g.

		Banco		
		R:dr	sk.	r.
För Löfsta, Österby, Gimo och Rånäs Bruk		28:	—	—
„ Forssmarks, Strömsbergs, Ullforss och Gysinge Bruk		25:	—	—
„ Skebo, Hargs, Vattholma och Söderforss Bruk		23:	—	—
„ Elfkarleö Bruk		18:	—	—
„ Alla öfrige Stångjernsverk uti hvad ort eller Län i Riket som helst		15:	24.	—
„ Ämnes-verken		15:	24.	—
„ Bergsmans-hammarne		14:	24.	—

5te Artikeln.

Jern-Manufactur-tillverkningen.

	Uppgifven Jernmanufac- turtillverk- ning för år 1846. Bergsvigt.
	Skå
Norrbottnens Län	382
Westerbottnens Län	651
Jemtlands Län	171
Wester-Norrlands Län	2,123
Gefleborgs Län. Helsingland.	239
” ” Gestrikland	1,370
Upsala Län	952
Stockholms Län	592
Kopparbergs Län	9,152
Westmanlands Län	3,692
Örebro Län	6,656
Wermlands Län	13,243
Göteborgs och Bohus Län	280
Södermanlands Län	6,084
Östergöthlands Län	7,128
Skaraborgs Län	748
Elfsborgs Län	3,985
Calmar Län	949
Jönköpings Län	1,175
Kronobergs Län	1,661
Summa Jernmanufactur	61,233

Den här för år 1846 antecknade Jernmanufactur-tillverkning, som är 16,546 *Sk* 1/2 mindre än den som för år 1845 blef uppgifven, understiger med 14,031 *Sk* 1/2 medel-tillverkningen under de 5 åren 1840—1844, hvaremot den är 8,468 *Sk* 1/2 större, än tillverknings-beloppet per medium under qvinqvennium 1835—1839.

På sätt Våg-räkenskaperna innehålla, hafva under Smides-året 59,989 *Sk* 1/2 10 *L* 6 *Å* Jernmanufactur blifvit på Rikets vågar införde, hvaremot till inrikes forbrukning blifvit från våg afvägde 21,601 *Sk* 1/2 6 *L* 8 *Å*

Till export hafva under Smidesåret afgått:

	<i>Sk</i> 1/2	<i>L</i> 1/2	<i>Å</i>
Från Stockholms Våg	18,821.	18.	9.
„ Götheborgs dito	12,676.	15.	15.
„ de öfrige Stapelstads-Vågarne	1,435.	8.	15.
„ vissa Städer och Landthamnar	3,043.	18.	7.
Summa Jernmanufactur-export	35,978.	1.	6. Stap. vigt.
Jernmanufactur-exporten utgjorde år 1845 .	49,233.	5.	5.
„ „ „ „ 1844 .	51,527.	18.	3.
„ „ „ „ 1843 .	47,075.	2.	16.
„ i medeltal åren 1838—1842 .	33,166.	15.	13.
„ „ „ 1833—1837 .	28,148.	14.	5.

Inventarierna af Jernmanufactur på Rikets Vågar uppgingo vid slutet af Smidesåret 1846 till följande belopp:

	<i>Sk</i> 1/2	<i>L</i> 1/2	<i>Å</i>
På Stockholms Våg	23,379.	6.	10.
„ Götheborgs dito	18,821.	12.	6.
„ de öfrige Stapelstads-Vågarne	1,100.	19.	19.
„ Upstads-Vågarne	618.	18.	9.
Summa inventarier af Jernmanufactur	43,920.	17.	4. Stap. vigt.
Inventarierna utgjorde år 1845	41,547.	3.	6.
„ „ „ 1844	38,920.	13.	6.
„ „ „ 1843	38,125.	2.	9.
i medeltal åren 1838—1842	26,033.	14.	9.
„ „ 1833—1837	30,387.	11.	14.

I enlighet med hvad Tullverkets efter Calender-året uppställda räkenskaper innehålla, har exporten af Jernmanufactur, då destinations-orterna tillika utsättas, uppgått till det på efterföljande Tabell upptagne belopp, nemligen:

6te Artikeln.

De så kallade Ädlare Verken.

a) *Guld-tillverkningen.*

Vid Konung Gustaf den Tredjes Silfververk, tillhörigt Stora Kopparbergs Bergslag, hafva 1 lödig mark 8 lod 3 $\frac{1}{2}$ grän guld år 1846 blifvit utbringade ur det vid samma verk erhållna silfver.

b) *Silfver-tillverkningen.*

Sala Silfververk. Grufve-brytningen har härstädes blifvit drifven uti 49 särskilta arbetsrum, nemligen: 32 uti Stor-grufvan, 3 uti Torgschakts-grufvan, 11 uti Carlschakts-grufvan, 1 uti Grefve Bjelkes stoll, 1 vid Kopmans-grufvorne, samt 1 vid Niklas-grufvorne. Af dessa arbetsrum hafva 22 varit brutna på malm, 11 för att uppsöka nya malmtillgångar uti okänd klyft, 7 för att förbereda utbrytning af kända malmfall, samt 9 dels för kommunikationer och väderväxling, dels för att efter föreskrifven arbetsplan öppna nordvestra fältet på djupet; och hafva de försöknings-arbeten, som i sistnämnde afseende drifvits, äfven år 1846 fortfarit att visa försvarlig fyndighet. Grefve Bjelkes stoll, som fortdrifvits 8 $\frac{1}{2}$ famnar, har inkommit 423 $\frac{1}{2}$ famnar från aflopps-kanalen. Vattenkonst-byggnaden i Konung Gustaf den Tredjes schakt har blifvit fortsatt med 4 nya våningars inbuggning, så att alla 30 våningar, hvardera af 5 famnars höjd, för pumparne äro byggda, äfvensom åtskillige delar af machineriet jemte vatten-tillopps-kanalen utförde. Derjemte har också början blifvit gjord med vattenkonstens fortsättning inom Carlschakts-grufvan, uti Konung Carl XIV Johans schakt, under 142 famnars djup, der de nödige pump-våningarne blifvit inbyggda.

Grufarbetet har fortgått så, att 80,025 tunnor fyndigt och 8,554 tunnor ofyndigt, eller tillsammans 88,579 tunnor berg om 6 $\frac{1}{2}$ cub. fot på tunnan blifvit brutne; och äro derjemte orter drifne till en sammanräknad längd af 423 fot, samt sänkningar till 110 fot.

Genom malm-sofringen har erhållits 31,416 lass vaskmalm, utgörande i vikt 163,363 centner; 13,056 cub. fot stuff-malm, motsvarande ungefärligen lika många centner; samt 125 centner slig från syltverken; och har vaskmalms medelhalt varit 0,53 lod silfver på centnern; stuffens från 2,61 till 7,55 lod silfver och 12 till 31 marker bly, samt sligens 4,8 lod silfver och 15,5 $\frac{1}{2}$ bly på centnern.

Till slutlig blysmältning hafva från de förberedande processerne blifvit uppförde 12,436 centner stufmalm, sliger och silfverhaltiga skärstenar, hvilka med sin beskickning försmälta, gifvit 2,363 lödige marker 10 lod bergfint silfver.

Den återstående malmen har måst uppläggas till ett följande år, af orsak, att alla hytteverken af vådeld den 27 Augusti förstördes; och ehuru författning genast efter branden blef vidtagen om verkens nybyggande eller återistandsättande, hafva de likväl ej hunnit blifva så färdiga, att ytterligare smältning under året kunnat anställas.

Sala Silfververks ränte-ersättnings-fond, som vid 1845 års slut utgjorde 31,537 R:dr 10 sk. 1 rst., har, genom den i förhållande till silfver-tillverkningens belopp stadgade afsättning och genom på capitalet beräknade räntor, blifvit ökad med 2,185 R:dr 17 sk. 2 rst., så att hela fonden vid 1846 års slut uppgått till 33,722 R:dr 27 sk. 3 rst. allt Banco.

Konung Gustaf III:s Silfververk vid Stora Kopparberget. Till detta verk hafva från åtskillige arbetsrum i Stora Kopparbergs grufvor 4,066 tunnor blyglanshaltigt berg blifvit levererade; Och har den genom skrädning erhållna silfvermalmen blifvit tillgodogjord, hvarvid en silfver-tillverkning, derföre icke någon afrad till Eders Kongl. Majt och Kronan erlägges, åstadkommits till ett belopp af 408 lödige marker 4 lod 12½ grän.

Löfås Silfververk i Skedvi Socken och Kopparbergs Län. Vid detta Silfververk, hvarest i och för upplåtna förläningar, en årlig Ort-drifning af 9 famnar varit föreskrifven, men hvilken arbetsskyldighet nu mera upphört, sedan genom Eders Kongl. Majts Nådiga Bref af den 6 Mars 1846 berörde förläningar återgått till Eders Kongl. Majt och Kronan, har, enligt uppgift, silfver-tillverkningen utgjort 101 lödige marker 15 lod.

Helleforss Silfververk i Helleforss socken och Örebro Län. På det hit hörande malmfält har väl grufvebrytningen blifvit underhållen, men någon silfver-tillverkning af derstädes upptagen malm har år 1846 icke ägt rum. Emellertid hafva 600 Sk~~z~~ malm blifvit till Hellefors framförde från den på Getön uti sjön Yngen och Wermland upptagne silfvermalms-anledningen benämnd Oscars-grufvan, hvilken malm genom anställd försmältning lemnat omkring 19 lödige marker silfver.

Guldsmedshytte eller det så kallade *Elzviks Silfververk* i Lindes socken och Örebro Län. Härstädes hafva 8,223 Sk~~z~~ blyglans blifvit brutne, samt 688 Sk~~z~~ sofrade utur gamla varpen. Deremot hafva så väl detta malmbelopp, som någon inventarii-malm eller tillsammans 9,676 Sk~~z~~ blifvit nedsmälta, hvilka efter genomgångna särskildta processer lemnat 1,428 lödige marker 5 lod bergfint silfver.

Hela silfver-tillverkningen i riket år 1846 har således uppgått till ett belopp af 4,321 lödige marker 2 lod 12½ grän, hvaraf Tionde-afgiften jemte myntare-lön och slagskatt till Eders Kongl. Majt och Kronan utgör af Sala-

tillverkningen 2,398 R:dr 3 sk. 4 rst., samt trettiondedelen af det vid Löfås åstadkomna silfret 29 R:dr 41 sk. 3 rst. allt i silfver räknadt.

c) *Koppar-tillverkningen.*

Stora Kopparberget. Grufvetrytningen härstädes har år 1846 icke varit hindrad af ras eller andra tillfälliga händelser; och har icke heller någon olägenhet åstadkommit af vatten i grufvan, enär detsamma kunnat undanhållas, i följd af tillräckligt driftvatten för konster och spel.

Arbetet i Stor-grufvan har under året fortgått så väl i fast klyft, som ock i det ras, som lagt sig i äldre arbetsrum; och hafva af de uti Stora Kopparbergs-grufvor drifne 82 arbetsrum, 54 varit egentliga malm-rum, 27 försöks- och kommunikations-arbeten, samt 1 schakt brytning.

Af malm-rummen hafva 44 lemnat vinst till ett sammanräknadt belopp af 93,500 R:dr, hvaremot förlust uppstått på alla de öfriga så väl malm- som andra arbetsrum. Omkring $\frac{1}{3}$ del af vinsten på grufvetrytningen har uppkommit genom sofrings-arbete i rasen, samt de återstående $\frac{2}{3}$ delarne i följd af arbete i fast klyft.

Omkostnaderne för grufvans återsättande i farbart skick, efter 1833 års stora fall, utgjorde vid 1845 års slut 104,051 R:dr 30sk. 1 rst.; och som desamma, genom Drottning-schaktets afsänkning 11 alnar under Pihls tvärort, under året ökats med 2,105 R:dr 7 sk. 1 rst., hafva för ifrågavarande ändamål vid 1846 års slut 106,156 R:dr 37 sk. 2 rst. allt Banco blifvit utgifne.

Uppfordringen vid Stora Kopparberget har år 1846 utgjort 145,223 tunnor malmhaltigt berg, samt 494 tunnor svafvelkis, eller tillsammans 145,717 tunnor, med en brytnings- och uppfodrings-kostnad af 26 sk. 8 rst. per tunna. Det uppfodrade malmhaltiga berget har efter skrädning lemnat 83,358 tunnor malm, hvilka vid malm-auctionerne uppgått till ett värde af 162,805 R:dr 9 sk. som per tunna malm utgör 1 R:dr 45 sk. 9 rst. allt Banco.

Efter att den erhållna malmen, enligt stadgad ordning, blifvit upplagd uti så kallade lottningar af 13 hopar i hvardera och 2 tunnor per hop, af hvilka 5 hopar för cassornas räkning försållts vid malm-auctionerne, och 8 hopar utdelats på fjerdepartsegarne, efter första hopens pris, finnes ofvanberörde malmvärde 162,805 R:dr 9 sk. hafva tillkommit sålunda:

	R:dr	sk.	rst.
1:sta hopen: Ordinarie grufve-hjelps-malm såld för	11,925:	—	—
2:dra dito: Centonal-malm	13,110:	39.	—
3:dje och 4:de hoparne: Afrads-malm	27,584:	39.	—
13:de hopen: Extra grufve-hjelps-malm	14,050:	43.	—
Transport	66,671:	25.	—

Transport 66,671: 25. —

Kommande härtill extra afrads-casse-malm till så ringa
belopp för särskildta lottnings-dagar, att den ej kun-
nat i lottningar fördelas, såld för 733: 32. —
Summa Cassornes malm 67,405: 9. —

Fjerdepartsegarnes malm, utgörande 8 hopar af hvarje
lottning, värderade efter ordinarie grufve-hjelps-
malmens eller första hopens pris till 95,400: — —
Summa malmvärde som ofvan R:dr 162,805: 9. —

Om värdet af fjerdepartsegarnes malm 95,400 R:dr fördelas på Bergs-
lagets 1,200 fjerdeparter, utgör beloppet för hvarje fjerdepart 79 R:dr 24 sk.;
men som från denna sistnämnde summa måste afdragas ej mindre grufvebryt-
ningsmedel 36 R:dr per fjerdepart, än ock communal-afgifter och bevillning,
så har, enligt Grufve-Rättens beslut, 1846 års fjerdeparts-revenu blifvit be-
stämd till 29 R:dr 8 sk. allt i Banko räknadt.

Koppar-tillverkningen af malm från de skattlagde grufvorne vid Stora
Kopparberget har under Bruksåret 1846 uppgått till ett belopp af 3,741 Sk $\mathbb{L}$
4 $\mathbb{L}$, som fördelas på följande sätt:

	Sk $\mathbb{L}$	L $\mathbb{L}$	$\mathbb{L}$
Kronans Tionde-Koppar	372.	12.	$\frac{1}{2}$.
Konst-Stats-Koppar	142.	7.	10 $\frac{1}{2}$.
Armbösse- och Provisions-Koppar	11.	8.	19 $\frac{1}{10}$.
Proste-Koppar	15.	—	—
Ströms-afrads-Koppar	5.	9.	16 $\frac{3}{10}$.
Bergsmännens behållna Koppar	3,194.	1.	16 $\frac{7}{10}$.
Summa som ofvan Sk $\mathbb{L}$	3,741.	—	4.

Utom tillverkningen vid Stora Kopparberget af malm från de skattlagde
grufvorne, hafva 534 Sk $\mathbb{L}$ 15 L $\mathbb{L}$ 18 $\mathbb{L}$ så kallad frikoppar, eller sådan hvar-
före icke någon Tionde erlägges, blifvit åstadkomne dels genom slagg-bruk,
dels ock af malm från Konung Carl Johans utom Stora Kopparbergs grufvas
område befintliga grufva.

Hela Koppartillverkningen vid Stora Kopparberget uppgår således till ett
belopp af 4,275 Sk $\mathbb{L}$ 16 L $\mathbb{L}$ 2 $\mathbb{L}$; och är detta quantum 952 Sk $\mathbb{L}$ 11 L $\mathbb{L}$ 8
 $\mathbb{L}$ större än productionen under år 1845, samt öfverskjuter med 1,056 Sk $\mathbb{L}$
10 L $\mathbb{L}$ 15 $\mathbb{L}$ medel-tillverkningen under de 10 åren 1835—1844.

Då det skulle blifva alltför vidlyftigt att närmare beskrifva de särskildta förhållanderne med de öfrige Koppar-verken i Riket, må här endast omnämnas, att de alla på omsorgsfullt sätt blifvit bedrifna; emellertid hafva Kopparmalms-auledningarne på fjällberget Schiangeli uti Juckasjerfvi socken och Torneå Lappmark icke blifvit år 1846 bearbetade.

På sätt efterföljande Tabell utvisar här hela Koppar-tillverkningen i Riket, om den sammanräknas, uppgått till följande belopp:

	Uppgifven Koppartillverkning år 1846.			Taxeringen bestämd till:	Kongl. Maj:ts och Kronans Afradskoppar.		
	Sk ℓ	L ℓ	ö		Sk ℓ	L ℓ	ö
Vid Stora Kopparberget af skattlagde grufvornas malm	3,741	—	4	{ Hvarje 10:de Sk ℓ , med afdrag af Pastors-andelen. }	372	12	3
„ Dito af malm från Konung Carl Johans nya grufva . . .	73	4	—	Ännu ej taxerad.	—	—	—
„ Dito af slagg från gamla Hyttevarp	461	11	18	Ingen afgift härföre.	—	—	—
„ Nya Kopparberget i Örebro Län	120	1	2	Åtnjuter frihetsår.	—	—	—
„ Flögforss Kopparverk i dito	297	13	10	Ännu ej taxerad.	—	—	—
„ Åtvidabergs dito i Östergötlands Län	2,931	13	16	Hvarje 30:de Sk ℓ	97	14	6
„ Gottenviks dito i dito	26	7	19	dito.	—	17	12
„ Tunabergs dito i Södermanlands Län	43	2	10	dito.	1	8	15
„ Riddarhytte dito i Westmanlands Län	294	4	6	dito.	9	16	3
„ Garpenbergs dito i Kopparbergs Län	88	7	—	Åtnjuter frihetsår.	—	—	—
„ Sägghytte dito i dito af malm från Tomtebo grufvor	170	8	5	Ännu ej taxerad.	—	—	—
„ Korsnäs dito i dito af dito . .	78	1	5	dito.	—	—	—
„ Löfås dito i dito af dito . . .	90	4	8	dito.	—	—	—
„ Svartviks dito i dito	45	9	8	dito.	—	—	—
„ Valdemarsviks dito i Calmar Län	40	—	—	dito.	—	—	—
„ Jomsbrohults dito i Wernlands Län	12	13	4	dito.	—	—	—
„ Gustafs- och Carlbergs dito i Jemtland	259	9	13	dito.	—	—	—
Summa Koppar	8,773	12	8	Kronans Afrad	482	8	163

d) *Nickel-tillverkningen.*

Uti Klefva fordom på Koppar-malm arbetade grufva uti Alsheda Socken och Jönköpings Län har brytningen af Nickel-malm fortgått; och hafva af det uppfordrade beloppet 1,728 Sk $\frac{1}{2}$ blifvit tillgodogjorde vid det derstädes inrättade Smältverk, hvarvid erbållits 217 Sk $\frac{1}{2}$ 4 L $\frac{1}{2}$ 9 $\frac{1}{2}$ rå Nickel, af hvilket quantum 187 Sk $\frac{1}{2}$ blifvit garade vid Lessebo bruk och lemnat 20 Sk $\frac{1}{2}$ 3 L $\frac{1}{2}$ 18 $\frac{1}{2}$ Nickelkoppar med en kopparhalt från 30 till 40 procent.

e) *Messings-tillverkningen.*

Messings-tillverkningen har år 1846 uppgått till följande belopp:

	Sk $\frac{1}{2}$	L $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Vid Skultuna Messings-bruk i Westmanland .	534.	7.	16.
„ Gusums dito i Östergöthland .	32.	10.	—
Summa Messings-tillverkning	566:	17.	16.

7de Artikeln.

Diverse Verk och Inrättningar.

Kopparhamrar.

	Uppgifvet Koppar-smide år 1846.		
	Sk $\frac{1}{2}$	L $\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
Vid Avesta Bruk i Kopparbergs Län	953	17	2
„ Tunaberg i Södermanlands dito	50	2	19
„ Åtvidaberg i Östergöthlands dito	257	16	15
„ Mårdsätter i Örebro dito	34	8	3
„ Stora Gärhult eller Kjällefäll i Skaraborgs Län	15	17	—
„ Sätterforss i dito	23	9	—
„ Cathrinæforss i Elfsborgs Län	131	—	—
„ Lessebo i Kronobergs dito	78	15	16
„ Jernhylla eller Kopparmöllan i Christianstads dito	112	—	—
„ Gräneforss i Blekinge Län	124	15	10
„ Olofström i dito	60	—	—
Summa Koppar-smide	1,842	2	5

Blysmältnings-Verk.

Bly-tillverkningen har för år 1846 blifvit uppgifven sålunda:

	Sk	L	g
Vid Konung Gustaf den Tredjes Silfververk i Fahlun	88.	18.	2.
„ Sala Silfververk	129.	10.	9.
„ Löfås dito i Kopparbergs Län	63.	—	—
„ Guldsmedshytte dito i Örebro Län	934.	16.	19.
„ Helleforss dito i dito af malm från Getön i Wermlands Län	40.	—	—
Summa Bly	1,256.	5.	10.

Såsom biprodukt har derjemte erhållits vid Sala 17 *Sk*, samt vid Löfås 1 *Sk* 10 *L* silfverglitt och glete.

Cobolt-Verk.

Cobolt-tillverkningen har år 1846 förhållit sig som följer:

	g		g
Vid Tunaberg i Södermanland	3,430.	Hvaraf Kronans 30:del . .	114½.
„ Vena Coboltverk i Örebro Län	8,565.	Åtnjuter frihetsår.	
Summa Cobolt	11,995.	Kronans Afrad	114½.

Svafvel-Bruk.

Svafvel-tillverkningen har år 1846 utgjort:

	Sk	L	g		Sk	L	g
Vid Stora Kopparberget	125.	—	—	Hvaraf Kronans 30:del	4.	3.	7.
„ Dylta Bruk i Örebro Län	194.	1.	17.	„ „ 10:del	19.	8.	4.
„ Ervalla Svafvelbruk i dito	110.	—	—	Åtnjuter frihetsår.			
„ Sägghytte Kopparverk i Kopparbergs Län	173.	—	—	Ännu ej taxerad.			
„ Korssnäs dito i dito	98.	10.	—	Hvaraf Kronans 30:del	3.	5.	1.
„ Löfås dito i dito	36.	4.	—	Åtnjuter frihetsår.			
Summa Svafvel	736.	15.	17.	Kronans Afrad	26.	16.	12.

Vitriol-Verk.

Vitriol-tillverkningen har år 1846 uppgått till följande belopp:

	Sk ^g L ^g &		Sk ^g L ^g &
Vid Stora Kopparberget . .	679. 14. —	Hvaraf Kronans 30:del	22. 13. 2.
„ Dylta Svafvelbruk i Örebro Län	633. 15. —	„ „ 10:del	63. 7. 10.
„ Ölands Alunverk	690. — —	„ „ 30:del	23. — —
„ Lovers dito på Öland	210. — —	„ „ „ 7. — —	
Summa Vitriol	2,213. 9. —	Kronans Afrad	116. — 12.

Alun-Bruk.

	Uppgif- ven till- verkning år 1846.		Kronans Afrad.
	Tunnor.		Tunnor.
Vid Andrarum i Christiands Län	2,036	Som medelpriset å den år 1845 försålda 10:de Alun uppgått till endast 11 R:dr 41 sk. 5 rst. Banco för tunnan, så erlägges, till följe af Kongl. Brefven den 23 Januari 1836 samt den 10 Mars 1837, allenast $\frac{1}{2}$ procent af tillverknings-beloppet.	10 18
„ Ölands Alunverk	1,955		9,78
„ Lovers dito på Öland	489		2,45
„ Garphytte eller Latorps dito i Örebro Län	2,500		12,5
„ Kafilås dito i Skaraborgs Län	735		3,67
„ Hönsätter dito i dito	809		4,04
„ Carlforss dito i dito	1,268		6,34
Summa Tunnor Alun	9 792	Kronans Afrad	48,96

Röd-

Rödfärgs-Verk.

	Uppgif- ven till- verkning år 1846.	Taxeringen bestämd till	Kronans Afrad.
	Tunnor.		Tunnor.
Vid Stora Kopparberget	1,270	Hvar 30:de Tunna.	42 $\frac{3}{4}$.
„ Dylta Bruk i Örebro Län	2,559	Hvar 10:de dito.	255 $\frac{1}{10}$.
„ Ridkärrs Rödfärgsverk i dito	531	Hvar 30:de dito.	17 $\frac{7}{10}$.
„ Rishacka dito i dito	360	dito dito.	12.
„ Gammelbo dito i dito	108	dito dito.	3 $\frac{3}{10}$.
„ Östra Silfberget i Kopparbergs Län	593	Hvar 50:de dito.	11 $\frac{4}{10}$.
„ Ingarfs Rödfärgsverk i dito	613	Hvar 30:de dito.	20 $\frac{3}{10}$.
„ Gamla Herregårdens dito i dito	1,160	dito dito.	38 $\frac{1}{2}$.
„ Elsborgs dito i dito	405	dito dito.	13 $\frac{1}{2}$.
„ Peterburgs dito i Gefleborgs Län	120	dito dito.	4.
„ Ölands Alunbruk	247	dito dito.	8 $\frac{7}{10}$.
„ Lovers dito	54	dito dito.	1 $\frac{1}{2}$.
„ Klefva Rödfärgsverk i Jönköpings Län	23	Hvar 20:de dito.	1 $\frac{1}{10}$.
Summa Tunnor Rödfärg	8,043	Kronans Afrad	430 $\frac{3}{10}$.

Blyerts-Verk.

Vid de inom Norbergs Socken och Bergslag i Westmanlands Län befint-
lige Fagersta, Ugn och Karsbo Blyertzverk har en tillverkning af Blyerts blif-
vit åstadkommen till ett belopp af 227 Sk $\frac{1}{2}$ 2 L $\frac{1}{2}$.

Brunstens-brött.

Brunstens-brotten på Spexeruds och Hohults hemmansmark inom Ödestugu
och Rogberga Socknar uti Jönköpings Län hafva varit bearbetade; och har till-
verkningen uppgått till 800 Sk $\frac{1}{2}$.

På Bölets hemmansägor inom Undenäs Socken och Skaraborgs Län
har äfven brytning af Brunsten ägt rum, hvarvid erhållits . . . 450 „

Summa Brunsten 1,250 Sk $\frac{1}{2}$.

Stenkols-Verk.

Vid Höganäs Stenkolsverk i Malmöhus Län har kolbrytning blifvit verkställd i Ryds gamla Schakt, Schakten Kronan och Brorsbacke, samt i Ruths Schakt genom indrifning af Orter och utbrytning af pelare; och har vattenuppfordringen, som vanligt, blifvit verkställd vid Ryds Schakt med 2 ångmaskiner samt vid Schaktet Kronan med en ångmaskin.

Stenkolsbrytningen har år 1846 uppgått till följande belopp:

Af N:o 1	Tunnor 53,011.
„ N:o 2	„ 79,006.
„ N:o 3	„ 44,484.
Summa uppfordrade Tunnor Stenkol	176,501.

Häraf hafva blifvit försålda:

Af N:o 1	Tunnor 49,440.
„ N:o 2	„ 12,518.
„ N:o 3	„ 13,976.
Summa försålde Tunnor Stenkol	75,934.

Vid Verket hafva blifvit consumerade:

Af N:o 1	Tunnor 4,224.
„ N:o 2	„ 61,049.
„ N:o 3	„ 30,099.
Summa consumerade Tunnor Stenkol	95,372.

Porfyr- och Marmor-Bruk.

Vid <i>Elfvedahls Porfyrverk</i> i Kopparbergs Län hafva diverse Porfyrarbeten blifvit förfärdigade till ett värde af . . .	R:dr 6,400: — —
„ <i>Kolmårdens Marmor-bruk</i> i Östergöthland hafva afven åtskilliga marmor-arbeten blifvit fulländade, hvilkas värde utgjort	„ 5,823: 31. —
Summa Banco R:dr	12,223. 31. —

Enligt efterföljande, på grund af Tullverkets räkenskaper upprättade Tabell, har exporten af sådane särskildte Bergverks-effekter, hvilka icke under Artiklarne 3, 4 och 5 här förut blifvit upptagne, år 1846 förhållit sig sålunda:

Tabell, utvisande 1846 års export af här nedan upptagne Bergverks produkter, upprättad i enlighet med Tullverkets Räkenskaper.

	Koppar garad.	Koppar, helfärdiga arbeten.	Koppar, smidd eller valsad.	Koppar-Nickel.	Messing, arbetad.	Messing, oarbetad.	Koppar- och Messing-tråd.	Jern- och Ståltråd.	Bly, oarbetadt.	Jernskrot.	Cobolt-malm.	Grön Vitriol.	Alum.	Svafvel.	Rödfärg.	Brunsten.	Blyetz.
	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &	Sk & L &
Till Norrige	—	3½	9½	—	1,177½	—	500	567½	—	—	—	7½	4,650½	3	20½	—	—
„ Finland	—	39½	43	—	1,674	6½	3,112	7,917	1½	500½	30	2,550	2,474½	1,602½	821	4½	3,855½
„ Ryssland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	—	75,089	—	2,205	—	—
„ Preussen	3,033½	—	10	5,000	5	—	—	—	10½	287½	5	—	7,055	—	275	—	—
„ Danmark	1,051½	—	13½	—	16	—	5,032	550	—	—	380	17	8,007	—	97½	18½	—
„ Mecklenburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	544	—	78	—	—
„ Lybeck	1,406½	—	—	5,000	76	—	400	—	—	—	2,781	102	1,566	—	80	—	122
„ Hamburg	—	7½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,100	—	—	—	—
„ Bremen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,615	—	—	—	—
„ Hannover och Oldenburg	—	—	½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	408	—	—	—	—
„ Nederländerna	563½	—	—	—	—	—	—	—	172	—	—	—	19,890	—	—	—	—
„ Belgien	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,976	—	16	179½	—
„ Stora Britanien och Irland	—	—	—	—	—	—	200	180	—	29	5,300	—	391	—	—	—	—
„ Frankrike	699½	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	108	—	—
„ Portugal med Madera, Cap-Verde-öarne och Azorerne	—	—	—	—	—	—	2,000	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
„ Italien utom Österrikiska besittningarne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	306	306	—	—	—
„ Österrikiska Staterne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	17	—	—	—
Summa Export	6,754½	50½	76½	10,000	2,948½	6½	11,244	9,214½	184½	817½	8,571	2,676½	140,088½	1,605½	3,700½	202½	3,977½

I afseende på den förändring Brukens och Bergverkens privilegier år 1846 undergått, dels genom tillkomsten af nya, dels genom upphörande af förut meddelade, har förhållandet varit, som följer:

1:o *Nya Stångjerns-Verkstäder och Smides-tillökningar.*

	Skä	Lä	Ä
Vid <i>Rönnöforss</i> nytt verk i Offerdals Socken och Jemtland, en hård för	600.	—	—
„ <i>Liljendals Bruk</i> i Räms kapellag, Fernebo härad och Wern-lands Län, en hård med gas-vällugn för nytt smide . . .	1,000.	—	—
„ <i>Åsaforss</i> ny anläggning i Stengårdshults Socken och Jön-köpings Län, en hård med	600.	—	—
„ <i>Boforss Bruk</i> i Carlskoga Socken och Bergslag af Örebro Län, en Lancashire-hård med gas-vällugn för	600.	—	—
„ <i>Finspongs Bruk</i> i Risinge Socken och Tingslag af Östergöth-lands Län, tillökning i smidesrätten, med anledning af Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse af den 26 October 1838 . . .	740.	15.	—
„ <i>Lotorps Bruk</i> i samma Socken, Smidestillökning, enligt sam- ma § uti högstberörde Kongl. Kungörelse.	230.	—	—
„ <i>Säfsjöströms</i> eller <i>Skahus</i> Bruk i Lenhofda Socken, Upvi- dinge härad och Kronobergs Län, Smidestillökning . . .	680.	—	—
„ <i>Sägmyre Bruk</i> , nytt tillämnadt verk i Leksands Socken och Kopparbergs Län, 2 härader för	1,200:	—	—
Summa privilegeradt Smide, hammarskatten oberäknad	5,650.	15.	—

2:o *Jernverk för Puddling.*

Uti *Götheborg* vid det derstädes inrättade gjuteri, ett Puddlings-verk for två eller flere ugnar med behöfligt antal Ånghamrar.

3:o *Jernmanufakturverk och diverse inrättningar för tillverkning af Stål, Gjutgods, Jerntråd m. m.*

- Vid *Rönnöforssen* i Offerdals Socken och Jemtland, en Cupol-ugn, samt två Manufaktur- eller Spik-hamrar.
- „ *Skeppsta Bruk* i Gåsinge Socken, Daga härad och Södermanlands Län, ett Valsverk med Glöd-ugn för utvalsning af Stål.
- „ *Trollhätte Manufakturverk* i Gärdhems Socken, Väne härad och Elfsborgs Län, en Planer-hammare för särskild stock.

- Vid *Fredriksforss Bruk* i Bygdeå Socken och Westerbottens Län, sex nya Spikhamrar.
- „ *Tunaforss Bruk* i Klosters Socken, Öster-Rekarne härad och Södermanlands Län, ett Manufacturverk, bestående af ett Jerltråd-drageri jemte en mindre Räckhammare, för tillverkning af Jerltråd och annan Jernmanufactur.
- „ *Asaforss Bruk* i Stengårdshults Socken och Jönköpings Län, en Knippsamt en à två Spikhamrar.
- „ *Surahammars Bruk* i Sura Socken, Snäfringe härad och Westmanlands Län, en mindre Räckhammare för redskapssmide.
- „ *Ho Manufacturverk* i Näsby Socken, Östra härad och Jönköpings Län, en vattenslägga.
- „ *Marieholms Bruk* i Åsenhöga Socken, Mo härad och Jönköpings Län, en Knipphammare, en Räckhammare, en Spikhammare och en Vattenslägga.
- „ *Häfla Bruk* i Schedvi Socken, Risinge Tingslag och Östergötlands Län, ett Valsverk för utvalsning af jern och stål.
- „ *Ehrendals nedlagde jernverk* i Frustuna Socken, Daga härad och Södermanlands Län, en Cupol-ugn.
- „ *Hultaforss* i Bollebygds Socken och härad af Elfsborgs Län, ett Manufacturverk af en Räckhammare, två Spikhamrar och en Klippsax.
- „ Vid *Lanforss Bruk* i Carlskoga Bergslag och Örebro Län, en Stålugn, samt en Räck- och en Spikhammare.
- „ *Helleforss Bruk* i Helleforss Socken och Bergslag af Örebro Län, en vattenslägga.

4:o *Smälthyttor.*

- Vid *Rönnöforssen* i Offerdals Socken och Jemtland, en Smältugn eller så kallad Blau-ofen, för tillgodogörande af i orten upptäckte jernmalmer.
- „ *Pehrsbo masugn* i Grangärdes Socken och Kopparbergs Län, en prophytta för smältning af silfvermalm från grufvor och skärpningar i trakten af Vestersilfberget och Svartherget.
- „ *Rolfsbols vattendrag* i Vermaskogs Socken, Gillbergs härad och Wermlands Län, en prophytta för tillgodogörande af malmer från Vegersbols upptagne silfvergrufva samt andra i trakten inmutade silfvermalms-anledningar.

Under loppet af år 1846 hafva deremot följande nedläggningar af Smiden och Verkstäder blifvit beviljade, nemligen:

a) *Stångjerns-Smide och Härdar.*

	Sk	L	g
Vid <i>Gusums Bruk</i> i Ringarums Socken och Hammarkinds härad af Östergötlands Län, två härdar med	900.	—	—
„ <i>Norane Bruk</i> i Långseruds Socken, Gillbergs härad och Wermlands Län, 2 härdar med	1,200.	—	—
„ <i>Forsse Bruk</i> i Långsele Socken, Södra Ångermanlands Fögderi och Wester-Norrlands Län, 3 härdar med	1,800.	—	—
„ <i>Vägsjöfors Bruk</i> i Hvitsands Socken, Öfre Fryksdals härad och Wermlands Län, en härd med	500.	—	—
„ <i>Matfors Bruk</i> i Tuna Socken, Medelpads härad och Wester-Norrlands Län, 3 härdar med	1,500.	—	—
Summa nedlagdt smide, hammarskatten oberoäknad	5,900.	—	—

b) *Manufactur-Verkstäder.*

- Vid *Ho Manufacturverk* i Näsby Socken, Östra härad och Jönköpings Län, en Knipphammare jemte Spikhamrar.
 „ *Öfra Ransätters Bruk* i Ransätters Socken, Kihls härad och Wermlands Län, en Knipphammare.

Bergs-Collegium framhärdar med djupaste vördnad trohet och nit

Stormäktigste Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
 Tjenare och Undersåter

D. von SCHULZENHEIM.

D. V. TRIBLER.

F. A. BERNDES.

ADOLF HALLGREN.

Stockholm den 28 October 1847.

L. Åkerberg.

STOCKHOLM, 1848.

P. A. NORSTEDT & SÖNER. Kongl. Boktryckare.